

सन २०१७-२०१८ या शैक्षणिक वर्षापासून +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम नवीन/अधिकच्या तुकड्यांमध्ये कायम स्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर सुरु करण्यास मान्यता देणेबाबत..(अमरावती विभाग २९ संस्था, ३१ तुकड्या)

महाराष्ट्र शासन

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: व्हीओसी-२०१७/प्र.क्र. १०९/व्यशि-४,

मंत्रालय विस्तार (खोली क्र.४३५), ४ था मजला

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादामा कामा रोड, मुंबई - ४०० ०३२.

तारीख : ९ ऑगस्ट, २०१७.

संदर्भ :

- १) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : व्हीओसी-२०११/११४७/प्र. क्र. ५/व्यशि-४, दिनांक १३/१/२०११
- २) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक : ८/व्हीओसी/२२०३/२०१७-१८/५१ दिनांक ११/७/२०१७.

प्रस्तावना :

डॉ. कोठारी आयोगाच्या १९६४ च्या शिफारशीनुसार अधिकाधिक युवकांना विविध व्यवसायांचे प्रशिक्षण देण्याच्या दृष्टीने १९७८-७९ पासून राज्यात व्यवसाय विषयांची ३०% व्याप्ती असलेले, +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आले. सदर स्थितीत तांत्रिक/ वाणिज्य/ कृषी/मत्स्य या गटातील एकूण १६ द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम राबविण्यात येतात. सदर अभ्यासक्रम घेणा-या विद्यार्थ्यांना अभियांत्रिकी शाखेमध्ये प्रवेशाच्या चांगल्या संधी उपलब्ध आहेत. त्याच बरोबर अभियांत्रिकी विद्याशाखेमधील पदविकेच्या (Diploma) द्वितीय वर्षामध्ये प्रवेशाची सुविधा उपलब्ध असल्यामुळे या अभ्यासक्रमाकडे विद्यार्थ्यांचा मोठा प्रतिसाद आहे. सदर व्यवसाय अभ्यासक्रमांची वाढती मागणी लक्षात घेता शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ पासून +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नवीन तुकड्या कायमस्वरूपी विना अनुदानित तत्वावर सुरु करण्याकरीता इच्छुक संस्थाकडून प्राप्त झालेल्या अर्ज/प्रस्तावांची संचालनालयस्तरावर छाननी करण्यात आली. त्यानुसार संचालनालयाने उपरोक्त संदर्भ क्र. २ येथील पत्रान्वये सादर केलेल्या प्रस्तावामध्ये विहित निकष/मानकांची पूर्तता करणाऱ्या +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या अमरावती विभागातील २९ अशासकीय संस्थांमधील ३१ नवीन/ अधिकच्या तुकड्यांमध्ये कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास मान्यता देण्याची शिफारस शासनास केलेली आहे. त्याअनुषंगाने सदर प्रस्तावास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यातील +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम राबविणा-या अमरावती विभागातील खालील तक्त्यामध्ये नमूद करण्यात आलेल्या २९ अशासकीय संस्थांना त्यांच्या नावासमोर नमूद करण्यात आलेला व्यवसाय अभ्यासक्रम त्यांच्या नावासमोर नमूद करण्यात आलेल्या तुकडीमध्ये कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून सुरु करण्यासाठी पुढील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून शासनाची मान्यता देण्यांत येत आहे:-

अ. क्र.	संस्थेचे नाव व पत्ता	संस्थेने मागणी केलेले व्यवसाय अभ्यासक्रम	मागणी केलेल्या तुकड्या (प्रत्येकी ५० विद्यार्थी)
१	दिपा एज्युकेशन सोसायटीचे तखतमल इंग्लीश ज्युनिअर कॉलेज, साईनगर, अमरावती	कॉम्प्युटर सायन्स	१ तुकडी
२	मुंगसाजी महाराज शिक्षण संस्था चिखली जि बुलढाणा द्वारा संचालित तक्षशिला माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय चिखली, ता चिखली जि बुलढाणा	क्रॉप सायन्स	१ तुकडी
३	कै.पुरुषोत्तम हरी (गणेश)पाटील शिक्षण संस्था, शेगांव द्वारा संचालित माऊली विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय, शेगांव ता शेगांव जि बुलढाणा	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर ऐवजी इलेक्ट्रॉनिक्स	१ तुकडी
४	कारंजा पिपल्स एज्युकेशन अँड मल्टीपर्सन सोसायटी द्वारा संचालित ब्ल्यू चिप ज्युनिअर कॉलेज ऑफ सायन्स, गायत्री नगर, इन्नानी जिन, कारंजा लाड जि.वाशिम	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
५	स्व.उदेभानजी भोयर शिक्षण प्रसारक संस्था, आसोला खुर्द ता. मानोरा जि.वाशिम द्वारा संचालित श्री. सोहंमनाथ विद्यालय व विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय, आसोला खु, ता.मानोरा जि.वाशिम.	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
६	मातोश्री श्रीमतीबाई जैन अल्पसंख्यांक शिक्षण संस्था अनसिंग द्वारा संचालित ज्ञानसागर कला व विज्ञान ज्युनिअर कॉलेज, अनसिंग ता.जि.वाशिम	क्रॉप सायन्स	१ तुकडी
७	श्री.पंढरीनाथ महाराज बहुउद्देशिय शिक्षण संस्था, पिंपळगाव द्वारा संचालित श्रीराम गुंजाटे उच्च माध्यमिक विद्यालय, कारंजा (पानविहिर) जि.वाशिम.	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
८	श्री.मोतीरामजी ठाकरे शिक्षण प्रसारक मंडळ कासोला यांचे श्री.एन. बी. शेळके माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय, कुंभी ता. मंगळूरपीर जि.वाशिम	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
९	श्री.मोतीरामजी ठाकरे शिक्षण प्रसारक मंडळ कासोला यांचे यशवंतराव चव्हाण माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय, काजळंबा ता. जि.वाशिम	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
१०	मानोरा शिक्षण संस्था द्वारा संचालित राष्ट्रमाता इंदिरा गांधी महिला कनिष्ठ महाविद्यालय, मानोरा जि.वाशिम.	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
११	स्व.नरेंद्रकुमार चवरे एज्युकेशन सोसायटी कारंजा द्वारा संचालित सौ. शोभनाताई नरेंद्रकुमार चवरे उच्च माध्यमिक विद्यालय, शेरपूर, काळी(कारंजा) ता.कारंजा जि.वाशिम.	इलेक्ट्रॉनिक्स	१ तुकडी
१२	विरजिवा महाला बहुउद्देशिय संस्था ढानकी ता उमरखेड जि यवतमाळ द्वारा संचालित स्वामी विवेकानंद ज्युनिअर कॉलेज, हरदडा, ता उमरखेड जि यवतमाळ	क्रॉप सायन्स	१ तुकडी

१३	मायनॉरीटी एज्युकेशनल सोसायटी द्वारा संचालित सैय्यद लतीफ ज्युनिअर कॉलेज ऑफ सायन्स, यवतमाळ	कॉम्प्युटर सायन्स	१ तुकडी
१४	दिग्रस विभागीय शिक्षण प्रसारक मंडळाचे बी.बी.आर्ट्स, एन.बी.कॉमर्स बी.पी.सायन्स कॉलेज,दिग्रस,जि.यवतमाळ	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
		कॉम्प्युटर सायन्स	१ तुकडी
१५	स्व.रामरावजी दुधे चॅरीटेबल ट्रस्ट दिग्रस द्वारा संचालित विद्याभारती ज्युनिअर सायन्स कॉलेज दिग्रस जि.यवतमाळ.	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
१६	जनता बहुउद्देशिय संस्थेचे अल महेमूद इंटरनॅशनल हायस्कूल अॅण्ड ज्युनिअर कॉलेज ऑफ सायन्स, अकोट रोड मु.पो.कानडी, जि.अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
१७	रुषीराज मल्टीपरपज सोसायटी अकोला द्वारा संचालित एन.जी.पवित्रकार कनिष्ठ विज्ञान महाविद्यालय, कानशिवनी, जि.अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
१८	आद्यकवि महर्षी वाल्मीकी मागासवर्गीय क्रिडा , व्यायाम, शिक्षण प्रसारक मंडळाचे कै.पांडुरंग पाटकर विज्ञान, कला महाविद्यालय, ओमनगर खरप बु. अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
१९	श्री. शिवाजी एज्युकेशन सोसायटी अमरावतीचे डॉ.एच. एन.सिन्हा कला, वाणिज्य महाविद्यालय, पातूर जि.अकोला	बॅकींग	१ तुकडी
		ऑफीस मॅनेजमेंट	१ तुकडी
२०	श्री.सरस्वती एज्युकेशन सोसायटी अकोला द्वारा संचालित गयादेवी जोशी कनिष्ठ महाविद्यालय, केशवनगर अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२१	श्रीमती. लक्ष्मीबाई गणगणे माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय, वडाळी देशमुख, ता. अकोट जि.अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२२	खंडेलवाल चॅरीटेबल ट्रस्टचे खंडेलवाल ज्ञानमंदिर ज्युनिअर कॉलेज ऑफ सायन्स अॅण्ड कॉमर्स, सहकार नगर, गोरक्षण रोड, अकोला.	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२३	स्व.राजकन्याबाई बोंडे बहुउद्देशिय संस्था द्वारा संचालित रंगनाथ महाराज कनिष्ठ महाविद्यालय, चितलवाडी, ता.तेल्हारा जि.अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२४	स्व.दामोदर महाराज सिरसाट बहुउद्देशिय संस्था मलकापूर द्वारा संचालित ब्ल्यू बर्ड आर्ट्स कॉमर्स अॅण्ड सायन्स ज्युनिअर कॉलेज, कातखेड, ता. बार्शी टाकळी जि.अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२५	खांबलकर बहुउद्देशिय शिक्षण व क्रिडा प्रसारक संस्था द्वारा संचालित एस.वाय. के.ज्युनिअर कॉलेज ऑफ आर्टस् कॉमर्स अॅण्ड सायन्स, गोरव्हा, ता.बार्शीटाकळी जि.अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी

२६	माऊली बहूउद्देशिय संस्था अकोला द्वारा संचालित माऊली विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय, अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२७	अनंत महाराज क्रिडा व शिक्षण प्रसारक संस्था द्वारा संचालित मांगीलालजी शर्मा कनिष्ठ महाविद्यालय, वानखडे नगर, डाबकी रोड, अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२८	विदर्भ विकास महिला बाल कल्याण शिक्षण संस्था अकोला द्वारा संचालित मॉ.अनुसया बोरकर आर्ट्स, कॉमर्स, अँण्ड सायन्स ज्युनिअर कॉलेज, दिशा प्रशिक्षण केंद्र, खेडकर नगर, अकोला	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
२९	स्व.शांतारामजी बाबन गावंडे स्मृती प्रतिष्ठान द्वारा संचालित श्रीमती. अनुसयादेवी शांतारामजी गावंडे कॉलेज ऑफ सायन्स, बाभूळगाव जहांगीर, ता.जि.अकोला.	फ्रेश वॉटर फिश कल्चर	१ तुकडी
एकूण २९ संस्था			३१ तुकडया

अटी व शर्ती.

- संबंधित संस्थेस माध्यमिक शाळा संहिता १९८१ मध्ये नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करणे बंधनकारक राहिल.
- मान्य अभ्यासक्रमांच्या नवीन / अधिकच्या तुकडया सुरु करण्यास कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यांत येणार नाही.
- मान्य अभ्यासक्रम राबविणा-या संस्थांना शासन / संचालनालय / संचालनालयाच्या अखत्यारितील संबंधित कार्यालये यांच्या कडून वेळोवेळी निर्गमित होणा-या आदेशांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
- शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेले शिक्षण शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारणे संस्थेस बंधनकारक राहिल.
- “कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता मिळालेले +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम” असा सुचना फलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहिल. सुचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकडयांची संख्या व मंजूर प्रवेश क्षमता याचा उल्लेख करण्यात यावा.
- मान्यतेचे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर संबंधित संस्थेने मंजूर अभ्यासक्रमासाठी मानकानुसार आवश्यक असलेल्या सर्व पायाभूत सुविधा एक महिन्याच्या कालावधी मध्ये उपलब्ध करणे बंधनकारक राहिल.
- सदर अभ्यासक्रमांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यात आल्यामुळे या अभ्यास- क्रमाकरिता संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गाची सेवा / वेतन व तदनुषंगिक बाबींची जबाबदारी सर्वस्वी संबंधित संस्थेची राहिल, याबाबत शासन कोणतीही जबाबदारी घेणार नाही.
- मंजूर अभ्यासक्रमांकरिता आवश्यक कर्मचा-यांच्या नियुक्त्या, त्याची किमान शैक्षणिक अर्हता, अनुभव याबाबत संस्थेने महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली १९८१ मधील तरतुदीनुसार तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
- भविष्यात सदरचे अभ्यासक्रम बंद करण्याबाबत किंवा त्यात काही बदल करण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतल्यास तो विनाअट, विनाविलंब संस्थेने अंमलात आणणे आवश्यक राहिल.
- अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकडयांमधील प्रवेशाकरिता शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले सामाजिक/समांतर आरक्षण व इतर नियमांचे संस्थांनी काटेकोरपणे पालन करावे व गुणानुक्रमे प्रवेश देण्यांत यावे.
- अभ्यासक्रमांना मंजूरी मिळाल्यानंतर सदर अभ्यासक्रम संस्थेस सुरु केल्याबाबतची माहिती संस्थेने महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक परिक्षा मंडळास तात्काळ द्यावी, त्याबाबतची अनुषंगिक कार्यवाही करावी.

१२. मान्यता देण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या / नवीन तुकड्यांची प्रवेश क्षमता प्रती तुकडी ५० असून शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ नंतरचे मंजूर प्रवेशक्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास अशा तुकड्या सुरु ठेवण्याकरिता संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांची परवानगी घेणे बंधनकारक राहिल. त्याचप्रमाणे सलग ०३ शैक्षणिक वर्षांमध्ये मंजूर प्रवेशक्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर अभ्यासक्रमाची तुकडी बंद करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
१३. संबंधित संस्थेने त्यांच्याकडे भाषा / जीवशास्त्र इत्यादी विषयाचे शिक्षक, मंजूर केलेल्या द्विलक्षी अभ्यासक्रमाच्या तुकडीमुळे अतिरिक्त ठरणार नाहीत याची खातरजमा करूनच विद्यार्थ्यांना प्रवेश द्यावा.
१४. शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी उपरोक्त अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्याचे किंवा नविन अटी व शर्ती अंतर्भूत करण्याचे अधिकार शासनाचे राहतील .
१५. +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या तुकड्यामध्ये विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यापुर्वी संचालक यांचेकडून स्थानिक स्तरावर समिती नेमुन समितीच्या सर्वकष निरीक्षणानुसार प्राप्त अहवालाप्रमाणे संचालनालयाच्या परवानगीने प्रवेश देण्यात यावेत. तदनंतर सर्व संबंधित संस्थांकडून शासनाने विहीत केलेले सर्व निकष व अटी/शर्तीची पूर्तता होत असल्याबाबत संचालक यांनी सातत्याने निरीक्षण करून आढावा घेण्यात यावा.
१६. + २ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमांना मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थेने शासन आदेशाच्या दिनांकापासून दोन वर्ष कालावधीत अभ्यासक्रम सुरु न केल्यास, व्यवसाय अभ्यासक्रम मान्यता आपोआप संपुष्टात येईल, याची संबंधित संस्थेने नोंद घ्यावी.
१७. व्यवसाय अभ्यासक्रमांतर्गत मंजूर व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या / मंजूर तुकडीनुसार प्रवेशक्षमतेपेक्षा अतिरिक्त अनधिकृत प्रवेश केल्यास शासनाने सन २०१३ या महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २० राजपत्र दिनांक २१.०८.२०१३ रोजी प्रसिध्द झालेल्या अधिनियमान्वये अनधिकृत संस्था स्थापन करण्यास अथवा अनधिकृत पाठ्यक्रम सुरु करण्यास मनाई करण्यात आलेली आहे, याची संबंधित संस्थेने नोंद घ्यावी.
- यामुळे सन २०१७-१८ मध्ये +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या १४५० विद्यार्थ्यांना याचा लाभ होणार आहे.
- शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ मध्ये मान्यता दिलेल्या उपरोक्त तक्त्यातील किती संस्थांनी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु केले, अभ्यासक्रम निहाय प्रवेशित विद्यार्थी संख्या याबाबतची माहिती संचालक, व्यवसाय शिक्षण यांनी शासनास दिनांक ३०/१०/२०१७ पर्यंत सादर करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०१७०८०९१२५०२७७४०३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(कैलास ढाकणे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव यांना माहितीसाठी सादर.
- २) मा. राज्यमंत्री (कौ.वि.व उ.) यांचे खाजगी सचिव यांना माहितीसाठी सादर.
- ३) मा. सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग यांचे स्वीय सहायक.
- ४) मा.प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग यांचे स्वीय सहायक.
- ५) आयुक्त, कौशल्य विकास, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

- ६) उप सचिव (व्यशि), कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई-१
- ८) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), अमरावती (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- ९) सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, अमरावती (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- १०) संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- ११) संबंधित अशासकीय संस्था (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- १२) निवड नस्ती (व्यशि-४)

